

ततः श्रेष्ठः शलभानामिवोयाः समापेतुर्विशिखानां प्रदीप्ताः । समाचिनोच्चापि भृशं शरीरं हयान् सुतं सरथश्चापि मद्भ ।

रथः शरैर्मै निचितः सर्वतोऽभूत्तया हयाः सारथिश्चैव राजन् । युगं रथे सा च तथैव चक्रे तथैवाचः शरद्वत्तोऽथ भग्नः ।

ततस्तस्मिन् वाणवर्षे व्यतीते शरौघेण प्रत्यवर्षं गुरुन्तं । संविद्यतो मार्गैर्ब्रह्मराशिर्देहादजस्रं मुमुचे भूरि रक्तं । ७२१५
यथा रामो वाणजालाभितप्तस्तथैवाहं सुभृशं गाढविद्धः । ततो युद्धं व्यरमचापराह्णे भानावस्तं प्रतियति महीध्रं ।
इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि अम्बोपाख्यानपर्वणि रामभीष्मयुद्धे शक्तिप्रक्षेपे द्वाशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८२ ॥

॥ भीष्म उवाच ॥ ततः प्रभाते राजेन्द्र सूर्ये विमलताङ्गते । भार्गवस्य मया सार्द्धं पुनर्युद्धमवर्तत ।

ततोऽभ्रान्ते रथे तिष्ठन् रामः प्रहरतां वरः । वर्षं शरजालानि मयि मेघ इवाचले ।

ततः सुतो मम सुहृच्छरवर्षेण ताडितः । अपयातो रथोपस्थान्मेनो मम विषादयन् ।

ततः सुतं ममात्यर्थं कश्मलं प्राविशन्महतम् । पृथिव्याञ्च शराघातान्निपपात मुमोह च । ७२१६

ततः सुतोऽजहत् प्राणान् रामवाणप्रपीडितः । मुहूर्त्तादिव राजेन्द्र माञ्च भोराविशत्तदा ।

ततः सुते हते तस्मिन् क्षिपतस्तस्य मे शरान् । प्रसक्तमनसो रामः प्राहिणोन्मृत्युसमितान् ।

ततः सुतव्यसनितं विभुतं मां स भार्गवः । शरेणाभ्यहनत् गाढं विह्वल्य बलवद्भुजः ।

स मे भुजान्तरे राजन्निपत्य रुधिराशनः । मयैव सह राजेन्द्र जगाम वसुधातलं ।

मत्वा तु निहतं रामस्ततो मां भरतर्षभ । मेघवह्निनादोच्चैर्जह्वे च पुनः पुनः । ७२१७

तथा तु पतिते राजन्मयि रामो मुदा युतः । उदक्रोशन्महानादं सह तैरनुयायिभिः ।

मम तत्राभवन् ये तु कुरवः पार्श्वतः स्थिताः । आगता अपि युद्धन्तज्जनास्तत्र दिदृक्षुवः ।

आर्त्तिं परमिकां जग्मुस्ते तदा पतिते मयि ।

ततोऽपश्यं पतितो राजसिंह द्विजानष्टौ सूर्यज्जताशनाभान् । ते मां समन्तात् परिवार्य तस्युः स्वबाहुभिः परिवार्या जिमथे ।

रक्ष्यमाणश्च तैर्विप्रेर्नाहं भूमिमुपास्पृशं । अन्तरीक्षे धृतो ह्यस्मि तैर्विप्रेर्बान्धवैरिव । ७२१८

असन्निवान्तरीक्षे च जलबिन्दुभिरुचितः । ततस्ते ब्राह्मणा राजन्ब्रुवन् परिगृह्य मां ।

माभैरिति च मां सर्वे स्वस्ति तेऽस्त्विति चासकृत् । ततस्तेषामहं वाग्मिस्तर्पितः सहसोत्थितः । मातरं सरितां श्रेष्ठामपश्यं रथमास्थितां ।

हयाश्च मे संगृहीतास्तयासन् महानद्या संर्याति कौरवेन्द्र । पादौ जनन्याः प्रतिगृह्य चाहं तथापिदृष्ट्वा रथमभ्यरोहं ।

ररच्च सा मां सरथं हयंश्चापस्कराणि च । तामहं प्राञ्जलिर्भूत्वा पुनरेव व्यसर्जयं ।

ततोऽहं स्वयमुद्यम्य हयांस्तान् वातरंहसः । अयुधं जामदग्न्येन निवृत्तेऽहनि भारत । ७२१९

ततोऽहं भरतश्रेष्ठ वेगवन्तं महाबलं । अमुञ्चं समरे वाणं रामाय हृदयच्छिदं ।

ततो जगाम वसुधां मम वाणप्रपीडितः । जानुभ्यां धनुरुत्सृज्य रामो मोहवशज्जतः ।